

Jakub Roztočil vystudoval Akademii výtvarných umění v Praze, absolvoval v Ateliéru monumentální tvorby Aleše Veselého. Právě Veselý pochopil, jakým směrem se chce Roztočil vydat, a podpořil jeho úmysl propojovat pohyb, zvuk a objekt. Jeho umělecká dráha se nakonec usadila na využívání generativních procesů v reálném čase, jimiž podle svých slov imituje hloubku hudební harmonie, přírody a dynamiky. Jeho díla vznikají pomocí autorsky sestrojeného mechanismu, jenž je jeho štětcem, se kterým se učí malovat – navrhne frekvenční poměr a objem rytmu kapající barvy, v jakém půdorysu se bude na plátno nanášet, a spustí se živý proces v reálném čase, který je kultivován přítomností tvůrce.

Jakub Roztočil

Malíř, který není malířem. Stroj, který je štětcem

Obrazy Jakuba Roztočila mají jednu výjimečnou vlastnost: umožní vám cele se do nich ponořit, na okamžik se zastavit a přemýšlet, jak na vás působí a jak vlastně vznikly. Kapky akrylové barvy jsou jednou precizní, jindy se rozplývají, jako by byly v pohybu, pak zase živě vystupují z plátna jako podivné kouřové organismy. Pulzují, tepou, víří a někdy se vám z nich možná i zatočí hlava. — Na úvod je nutno poznamenat, že i když v posledních téměř dvaceti letech pracuje zejména s plátnem a akrylem, Roztočil se nepovažuje za malíře. Jeho díla vznikají tak, že prodlužuje své lidské schopnosti a dovednosti s pomocí stroje sestaveného přesně pro své tvůrčí potřeby. Vytvoří vzorec, podle něhož se štětec vedený strojem nad plátnem pohybuje, a postupně vzniká dílo, o jehož finální podobě nemá ani samotný umělec kolikrát nejmenší ponětí. — V počátcích se přitom řídil konvenčními přístupy. Rodinné zázemí – otec sochař a restaurátor, matka keramická výtvarnice – jej vedlo k tomu, že i on sám nejprve začal tvořit právě sochy. „Jablka nepadají daleko od stromu. U mě to byl vždycky generační problém,“ směje se, když se setkáváme v jeho ateliéru, kde větší část vyplňuje výše zmíněné soustrojí. — Vzpomíná, jak se u nich doma scházela tehdejší umělecká komunita, lidé kolem skupiny Tvrdohlaví či jeho oblíbenec Vratislav Novák, autor pražského metronomu. „Jeho věci jsem znal od dětství. Dělal spoustu takových hraček, různé pohyblivé věci na pérko nebo natahovací na klíčky. Myslím si, že mě nevědomě dost ovlivnil,“ vypráví Roztočil. Kinetické umění ale muselo počkat. Zamířil statictější směrem, do Ateliéru figurálního sochařství Jana Hendrycha na pražské

AVU. — „Přišlo mi to ale spíš jako nějaké řemeslo. Modelovat sochy mě prostě moc nebavilo, nechtěl jsem se patlat v hlině a ve všem tom sádrovém bordelu,“ vrací se do minulosti Roztočil. Všechno se změnilo, když si pořídil první počítač a začal skládat techno. Neměl žádné hudební vzdělání, neznal notový zápis, cítil ale hlubokou fascinaci nekonečným opakováním, které ho uvádělo do stavu jakési hypnózy. Vrátilo ho to do dětských let, kdy si postavil model železnice s vláčky a jen sledoval, jak se pohybují. — Došlo mu, že figurální socha není cesta pro něj. Že potřebuje pohyb, repetitivnost, vzorec, zvuk. V ateliéru na škole začal propojovat to, co ho nejvíce baví a fascinuje. Vytvářel zvukové smyčky, jimiž se nechával unášet, ale až po přesunu do ateliéru monumentální tvorby Aleše Veselého je začal spojovat s rozpohybovanými objekty. Uvědomil si, že už jeho příjmení nese pohyb – tak proč by ho nemohl nést i jeho rodící se rukopis? — Po absolvování školy přišel střet s realitou. Jakuba Roztočila se ujala Monika Burian, zakladatelka *Galerie Vernon*, která prodala několik jeho děl z dob působení u Hendrycha. Vystavoval na veletrhu *Art Basel*, v Turíně nebo v Boloni a viděl, že nejvíce táhnou věci, se kterými vnitřně vůbec nesouzněl. Zlom přišel v momentě, kdy Roztočila doslova zastavil vážný úraz. Zůstal tři měsíce upoutaný na lůžko a pak se na dva roky vrátil domů k rodičům. Honba za úspěchem na trhu s uměním skončila. Ve zklidnění ale v sobě našel prostor k přehodnocení dosavadní cesty. Vše mohl restartovat, začít s čistým štítem a odrazit se od toho, co mu dává největší smysl. — Před sedmnácti lety si tak postavil stroj, který připevnil nad plátno. Nad

tím se dalo do pohybu rameno s hadičkami napájenými akrylovou barvou. Roztočil se vrátil do doby, kdy skládal technu, tentokrát ale místo zvuků začal koordinovat pohyby, velikosti kapek či intervaly, v jakých dopadnou na plátno. To vše se cyklicky opakovalo ve smyčce a výsledkem byla díla, kterými se Roztočil podle svých slov snažil imitovat přírodu. — Nejprve používal jen černou a bílou. Postupně se přidávaly další barvy. V jeho tvorbě je tak patrná proměna, která ale souvisela s pragmatickým faktem: na začátku neměl tolik peněz a nemohl si dovolit nakoupit velkou škálu akrylu, zároveň ale chtěl pracovat s kontrastem. S touhle pragmatickostí souvisí i to, jak Jakub Roztočil vykládá svá díla. Vlastně o žádný jejich výklad nestojí. Nechce jim dávat ani názvy, jednoduše chce, aby jejich energie působila na každého ve své ryzi podstatě, bez zbytečných řečí a vysvětlování kolem. — Před pár lety investoval do nového, propracovanějšího stroje, jehož základ zůstává stejný, výrazně mu ale rozšířil obzory tvorby. Ve velkém měřítku harmonizuje tři pohybové frekvence, do nichž může pouštět pulz šesti rytmicky kapajících barev. Vytvořil tak jakýsi barevný syntetizátor, paradoxně se však vrátil k začátkům a opět začal tvořit spíše obrazy v černé a bílé. Je v nich patrná inspirace op-artem, v každém díle se ale ukrývá malá nedokonalost, která bortí perfektně vycizelovaný obraz a tak trochu diváka provokuje. „Jsou to obrazy, které si sběratel dá možná tak za skříň, protože se na ně těžko dívá,“ směje se Roztočil. — Právě tato „provokativní“ díla jsou aktuálně k vidění v zajímavém dialogu s těmi barevnými na výstavě *Studie Polymerových srážek* v pražské *Trafo Gallery*. Roztočil říká, že v průběhu let vlastně zkoumal a objevoval možnosti barev – nejen to, jak se chovají na plátně a jak spolu interagují, ale i jaké emoce vyvolávají v lidech. „Výstava je plná kontrastů. Barevné věci jsou extrémně líbivé, ale když se dají vedle sebe, berou si energii. Proložím je tak novými díly, která to celé pěkně rozčísnou. Spojuje je ovšem to, že vznikají mechanickou distribucí v čase, rytmu a sekvenci. Výstava tak ukazuje různé polohy toho, jak s něčím takovým můžu pracovat,“ přibližuje Jakub Roztočil. / *Výstava v pražské Trafo Gallery trvá do 12. dubna 2026.*

Roztočil vysvětluje, že v jeho tvorbě jde o generativní procesy v analogové formě, které se odehrávají v reálném čase. „Svou fyzickou přítomností se stávám nedílnou součástí záznamu celého procesu, a navíc mám možnost zasáhnout. Jsem zahradníkem-kultivátorem, jenž nechal zrát dílo v podmínkách, které nastolil.“

„K oblíbené otázce, co tím chtěl autor říci, odpovídám: Nic. Snažím se jen zaujmout vaši mysl,“ říká Roztočil.

Tolik sbírkových předmětů se skrývá v kolekcích Národní galerie Praha, která letos 5. února oslavila 230 let.

„Ukázalo se, že experimentální přístup v tvorbě je pro mne udržitelnou cestou. Při určitém očekávání plánovaného výsledku je zábavné právě to, že sám sebe dokážu překvapit tím, co vytvořím. Což úplně přirozeně přináší nová inspirační východiska, kdy hravým způsobem objevuju různé kombinace postupů, z nichž se vyvine strategie technických kroků pro vznik dalšího díla. A to se přece musí vyzkoušet,“ vysvětluje umělec.